

KS. JEZIERSKI ANTONI (1870-1918)



Urodził się 17 stycznia 1870 roku w Pleszewie. Był synem rzeźnika Feliksa i Marianny ze Sroczyńskich. Po ukończeniu kwarty w rodzinnym mieście wstąpił do Gimnazjum w Ostrowie Wlkp., gdzie 19 marca 1890 roku uzyskał świadectwo dojrzałości. W gimnazjum należał do Towarzystwa Tomasza Zana (TTZ). W poznańskim Seminarium Duchownym studiował teologię, a tzw. rok praktyczny ukończył w Gnieźnie, gdzie przyjął święcenia kapłańskie 24 lutego 1894 roku. Pozostał w Gnieźnie na wikariacie przy kościele parafialnym Świętej Trójcy. 24 grudnia 1894 roku przeniesiony został tamże na mansjonariat i wikariat przy katedrze, w której był też precentorem modlitw i śpiewów liturgicznych. W parafii Świętej Trójcy zapoznał się z pracą w Bractwie Matek Chrześcijańskich, które zostało założone jako pierwsze w Gnieźnie. Zaopatrzonej w dobrą opinię z czteroletniej działalności przy gnieźnieńskiej katedrze, czynił starania o beneficjum parafialne.

1 marca 1899 roku otrzymał w administrację parafię w Kunowie (ówczesny dekanat śremski), a po złożeniu tzw. egzaminu proboszczowskiego, został tam kanonicznie ustanowiony 5 grudnia 1899 roku. W parafii tej założył Bractwo Matek Chrześcijańskich, Towarzystwo Wstrzemięźliwości, Straż św. Józefa i Żywy Różaniec. W ramach szeroko prowadzonej działalności społecznej i narodowej był w Kunowie założycielem Kółka Rolniczego (1903 rok), wiceprezesem Rady Nadzorczej „Rolnika” w Gostyniu i prezesem Banku Ludowego.

W latach 1905-1906 był członkiem „Straży”. Uczestniczył w polskich wiecach wyborczych, udając się w tym celu nawet do rodzinnego Pleszewa. Przede wszystkim jednak stanął w obronie polskiego języka w nauczaniu religii. W okresie strajku szkolnego władze pruskie usunęły go z zarządu szkolnego w Kunowie, a następnie oskarżyły o naruszenie tzw. paragrafu kazalnicy. Sąd w Śremie skazał go (7 maja 1907 roku) na karę 4 tygodni więzienia. Jego powrót z rozprawy do parafii stał się narodową manifestacją. Gdy jechał powozem do sądu i z powrotem był zatrzymywany we wsiach przez zgromadzonych ludzi, którzy stawiali bramy triumfalne oraz witali go okrzykami i kwiatami. We wsi Tworzymirki żandarmi zburzyli taką bramę. Podobnie było w Kunowie. Przy wjeździe do tej miejscowości były dzwony. Zebranych ludzi rozpędzali żandarmi, a choć proboszcz zachęcał do rozejścia, stawiano im opór. Za słowne znieważenie żandarmów sądzono następnie trzech braci Urbaniaków, w wieku 13, 16 i 17 lat, z których każdy otrzymał trzy dni więzienia. Czternastu gospodarzy za tworzenie kawalkady otrzymało kary grzywny, po 15 marek każdy. Proboszcz złożył apelację od swego wyroku do sądu w Lipsku, lecz wyrok został podtrzymany. Do odbycia kary w więzieniu we Wronkach zgłosił się wcześniej, by mógł w okresie świąt Bożego Narodzenia prze-

bywać w parafii. Powrócił 14 grudnia 1907 roku i nadal kontynuował swą narodowo-społeczną działalność. W 1908 roku przypominał ludziom w kościele o wyborach i został członkiem Komitetu Wyborczego na powiat śremski.

Biskup Edward Likowski mianował go 14 marca 1912 roku prodziekanem śremskiego i z racji tego urzędu oddał mu w administrację wakującą parafię w Lubiniu, a 19 sierpnia 1912 roku udzielił instytucji kanonicznej na to beneficjum. Urząd dziekana śremskiego nadał mu 24 października 1913 roku. Jako proboszcz lubiński otoczył troską zabytkowy klasztor i kościół pobenedyktyński. Opracował ich dzieje i wydał w 1915 roku własnym kosztem *Klasztor benedyktyński w Lubiniu*. Była to pierwsza pozycja w historiografii tego najstarszego w Wielkopolsce opactwa. Wakacje poświęcał na wyjazdy nie tylko wypoczynkowe, ale na zwiedzanie polskich zabytków, szczególnie w Krakowie. Choć mieszkał z dala od Poznania, został w 1916 roku członkiem Wydziału Teologicznego PTPN. Od 1913 roku był prezesem Kółka Rolniczego w Lubiniu. Należał też do Towarzystwa Kolonii Wakacyjnych „Stella” w Poznaniu. Zmarł w Lubiniu 2 marca 1918 roku i tam został pochowany na cmentarzu parafialnym.

M. Banaszak, *Jeziński Antoni (1870-1918)*, [w:] *Księża społecznicy w Wielkopolsce. Słownik biograficzny*, t. II (I-O), Gniezno 2007, s. 63-64.